
З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

УДК 001(477)+929.52

С. І. Болтівець

*Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця,
Інститут психології ім. Г. С. Костюка АПН України, м. Київ*

ЖИТТЄВИЙ ВЗІРЕЦЬ САМОЗДІЙСНЕННЯ ЄВГЕНА ГЛИВИ

В статті представлено життєпис, наукова і громадська діяльність психолога, психотерапевта і гіпнотерапевта Євгена Гливи. Вміщено опис особистих переживань станів філогенетичної депривації українського етносу, опору соціально-психологічним шкідливостям, індивідуального переживання власної смерті. Розкрито основні наукові набутки в галузі теорії і практики психотерапевтичного використання гіпнозу, гіпнотерапії, гіпносугестії, аутогіпнозу, гіпноаналізу, психологічного аналізу творчості Г.С. Сковороди.

Ключові слова і словосполучення: жити для України, онтологічна віра, психотерапія, гіпноз, гіпнотерапія.

До найвидатніших психологів світу, які упродовж другої половини ХХ століття збагатили й поглибили уявлення людства про власні психологічні можливості, на наш погляд, належить австралійський психолог українського походження і національного самоусвідомлення Євген Глива.

Розроблена ним і ґрунтовно перевірена в клінічних умовах нова теорія гіпнозу є значним внеском у розвиток медичної психології.

Унікальним є взірець особистісного становлення і, як наслідок, життєвого і фахово-психологічного самоздійснення Є. Гливи, який, як і мільйони українців, всупереч тяжкій душевній травматизації не тільки не сприятливих, але й несумісних із життям умов, забезпечив охорону психічного і соматичного здоров'я, лікування й реабілітацію десятків тисяч австралійських пацієнтів.

Глива Євген Леонідович — (05.12.1925, с. Носів Підгаєцького району Тернопільської обл.) — психолог, психотерапевт, гіпнотерапевт; протягом 1946-1973 рр. вивчав правничі, політичні та психологічні науки, працював в інституті Юнга м. Цюріха (Швейцарія) і здобув ступінь магістра психології в Українському Вільному університеті м. Мюнхена (ФРН) на підставі захисту дослідження «Психотерапія в Західному Світі та в СРСР» (1973). Докторський ступінь з психології присуджено за дисертацію «Проблеми особистості в світлі модерної психотерапії та несвідомого» (1974). Дійсний член Об'єднання австралійських психологів (1975), і починаючи з першої половини

70-х років ХХ ст., дійсний член Об'єднання клінічних психологів Австралії, Об'єднання працівників охорони здоров'я Австралії, Товариства клінічного та експериментального гіпнозу Австралії, міжнародного Об'єднання гіпнозу, міжнародного Товариства клінічного та експериментального гіпнозу, Українського Лікарського Товариства Австралії, Інституту клінічних психологів у приватній практиці, Коледжу клінічних психологів, спортивного товариства «Сокіл», волейбольної дружини, церковного хору Української Автокефальної Православної церкви, член-кореспондент Наукового товариства ім. Т. Шевченка, член Ліги Українських Політичних В'язнів, голова Делегатури Українського Вільного Університету в Австралії, засновник і голова міжконфесійного комітету оборони віри та релігії в Україні, голова будівельного комітету монастиря Святого Василя Великого в Сідней, організатор і голова двох склякань Української громади в місцевостях Басс Гілл, Сефтон, Честер Гілл в Новій Південній Валії (місцевості адміністративного поділу Австралійського Союзу). Закордонний академік Академії педагогічних наук України (з 07.12.2005 р.), постійний лектор і керівник-наставник (супервізор) Товариства клінічного та експериментального гіпнозу Австралії на двохрічних курсах психіатрів і психологів, зареєстрованих Міністерством охорони здоров'я Австралії, які по закінченні дипломуються в галузі клінічного гіпнозу.

Народився в сім'ї Марії і Леоніда Глив, про яких, згадуючи своє дитяче становлення, писав: «Батьки прищепили мені любов до християнських та людських правд — любов до України та «ближнього» — й відразу до несправедливості та злочину, який на нашу землю принесли всі окупанти та зайди. Вже в ранньому дитинстві пережив я горезвісні «пацифікації» українського населення військовими та поліційними загонами «Річпосполитої Польщі», яка гнобила українців, забороняла нам культурний прояв та економічний ріст; боротьбу ОУН та місцевого населення за українське шкільництво, національні, соціальні права та дикунське й ганебне вбивство вуйка Ізидора загонами війська польського вже перед самим кінцем існування незалежної Польщі. У вересні 1939 року в Західну Україну увійшли радянські війська, й, хоч і з недовір'ям, очікувалась якась полегша для місцевого українського населення, але, на жаль, комуно-московські «визволителі» вже в перші місяці «приєднання» західних земель, наче «мисливці» на диких звірів, полювали та вбивали українських патріотів й серед сильної морозної зими 1940 року вивозили зловлених людей у відкритих тягарових транспортних машинах в терени Сибіру, Казахстану — бо вони «буржуазні націоналісти, куркулі» й інше подібне. В червні 1941 року на терени Галичини увійшли війська «третього райху». Хоч як не хотілося вірити, що вони агресивно-жорсткі, бо ж то «нація філософів», але «третій райх» особливо брутално пограбував населення України від хліба, а ще гірше — від людської гідності (бо всі привілеї були «тільки для німців», а не «унтерменшів»), й вивозили на невідлучну працю до «райху» молодих людей, яких їм вдалося зловити. Тому, ще в недозрілому віці, мене полонила ідея прийняти роль «зрілого чоловіка» і в рядах юнацтва ОУН брати участь в обороні населення України, спочатку

як ідеологічного виховника, згодом як розвідувальника, а далі як во-
яка, що і довело мене до ув'язнення та присуду мені вироку смерті».

Під час Другої світової війни як член ОУН обороняв мирне населення від німецького пограбування та брав участь у збройному визволенні молодих людей, зловлених німецькими окупантами для вивезення на невільничу працю до Німеччини для потреб «третього району», як «остарбайтерів» («східних робітників»).

У своїх спогадах про цей період Є. Глива згадує так: «Після проголошення суверенної української держави 30-го червня 1941 ОУН поклікала мене до праці в повітовому уряді Підгаєць на становище секретаря повітової друкарні. На тому посту я працював до жовтня місяця. З приємністю згадую, як всі українці докладали зусиль до будови та зміцнення власної держави. Старші, досвідченіші громадяни України щедро ділилися своїм знанням з молодими патріотами, й ми були вдячні їм за науку та приклад.

Повітовий уряд Підгаєць очолював Мирослав Миськів, його перший заступник Микола Зацухний й другий заступник Юлян Осадца та Хома — були члени ОУН й свідомо дивилися «смерті в очі»! Вони знали наміри Гітлера, що він хоче обернути Україну в німецьку колонію, але право України на національну самостійність боронили власним життям. Зацухний та Миськів були арештовані гестапо; Миськів публічно повішений в Чорткові, й тілом його, що висіло на шибениці, гітлерівці страшили українське населення; Запужного, я, як в'язень німецького концтабору, знову зустрів в концтаборі Маутхаузен. Крім членів ОУН, в повітовім уряді були і старші члени української спільноти, а серед них сотник УГА Сак, який був комендантом сотні добровольців, готових боронити Україну; отець декан Остап Гайдукевич, доктор Малецький, що очолював військовий комітет, майстер Войтович, Товпаш та інші.

Юнацтво при проводі ОУН, яке тоді очолював мій кузин Петро Пушка (псевдонім Андрій, що загинув від ворожої кулі на вулицях Львова в 1944 р.), збагатило лави борців за Україну. Повітовим провідником Юнацтва тоді, був мій довголітній друг Василь Кардаш (він теж прекрасний диригент хору та оркестру в Канаді, де він і помер), й теж працював в підгаєцькому уряді. Виховником Юнацтва був Михайло Фурда. Під його наглядом Петро Путера та я в 1941-1942 рр. проводили ідеологічні курси для Юнацтва ОУН. Під кінець 1942 р. мене поклікали на вишкіл та працю в розвідувальній службі ОУН. З початком 1943 р. моїм завданням було захопити «живого язика партизанських загонів Генерала Ковпака», що я успішно виконав. Нам пощастило без пострілу зловити їх живими, і ставлячись до них гідно, вони дали нам дуже цінну інформацію, та будучи свідомими, що їм «не було вороття» до загонів генерала Ковпака, вони стали на службу ОУН та згодом УПА».

Виконав завдання щодо захоплення німецької військової радіостанції, але під час її вивезення був заарештований і засуджений німецьким військово-польовим судом до страти. «Я мав щастя, — написав Є.Глива в книзі «Принципи Психотерапії і Гіпнотерапії» [Сідней: Лев, 1998. — С.91], перебуваючи в ізольованому бункері очікувати виконання присудженого мені вироку смерті, тому можу власним до-

свідом підтвердити, що людина саме в таких умовах найбільше веде «сама із собою діалог» в пошуках правди...». До виконання вироку перебував у тюрмі м. Ряшева, звідки був перевезений до бункера-ізолятора для смертників м. Дембіци, потім до тюрми «Мантелюїх» м. Кракова, звідти до концтаборів «Гросс Розен» (табірний номер 8904), «Маутхаузен» і Ебензее» (табірний номер 129778). З концтабору «Ебензее», який був філією «Маутхаузена» і тому не мав власних номерів, був визволений разом з іншими в'язнями-смертниками атакою американської бронетанкової частини. З усіх бійців ОУН, що потрапили разом з ним до німецького полону, в живих, крім Є. Гливи, не залишився ніхто. Вийшовши на волю з німецького концтабору, за його визнанням «навіть без власної шкіри», включився в діяльність ОУН як член Екзекутиви в розвідувальному відділі ОУН, що поширювалась на американську зону Австрії. Цей розвідвідділ протидіяв московській агентурі у вилловлюванні нею людей і насильницькому вивезенні їх до СРСР. Одержав доручення створити розвідувальну службу Антибільшовицького Блоку Народів, який керував інтернаціональною розвідкою у боротьбі проти московського поневолення. Серед агентів Москви, які протистояли очолюваному Є. Гливи українському розвідувальному відділу АБН були три найкращі шпигуни у світовій історії — Дональд Маклін, Гай Бірджес, що працювали на Й.Сталіна, та Кім Філбі, що керував контррозвідкою Великобританії, проводив підготовку шпигунства, координував антикомуністичні дії, Американсько-Англійський фронт і цим самим весь рух опору Західної Європи проти комуністичної Москви і водночас був переконаним комуністом, служив НКВС СРСР і за це нагороджений Й. Сталіним орденом Бойового Червоного прапора, як про це він сам написав у книзі «Моя прихована війна». Про цей період Є. Гливи написав так: «Україна вкрита подвижниками та героями й часто безіменними могилами людей, що власним життям боронили національні цінності нашого роду. Ті, що не писали, лишили по собі життєве свідоцтво їхніх подвигів й тому варто, доки ще живі очевидці, зафіксувати їхні шляхи. Тут маю на увазі таких як Петро Пушка («Андрій») із села Лисої в Підгаєччині. Він був краєвим провідником Юнацтва ОУН, виховав сотні патріотів і сам загинув на вулицях Львова в бою з НКВС у 1944 році (Про нього згадка професора Шанковського в книзі «Підгаєччина», а мені він, як член нашого роду, знаний особисто). Родини Пушків в Підгаєччині постраждали страшно. Такі сім'ї знайдете в кожному селі та містечку України. Вони не сміють зникнути з пам'яті українців!»

Переїхавши з Європи до Австралії, Є. Глива працював у секції зрошення пустельних земель Департаменту Публічних робіт південно-західної Австралії, де знайомиться з важкою долею автотонного населення континенту і бере участь в організації українського громадського, релігійного і культурного життя.

У 1952 році переїхав до Сіднею й після багатьох зусиль одержав роботу в адвокатській канцелярії, продовжував правничі студії, організовував суботню школу для дітей, де учителювали українські педагоги Зиновія Островська, Мамчак, Гаєвська та Валя Бабиц, співоче товариство, диригентом якого став Володимир Островський, драматичний гурток, яким керував Григорій Маслюк.

Вступив на медичні і психологічні студії, які закінчив захистом докторської дисертації, рецензентами якої були професори і доктори психології — Володимир Янів, Олександр фон Кульчицький та Станіслав Кратохвіль.

В 60-х роках відбулась зустріч з всесвітньовідомим австрійським психотерапевтом Віктором Франклом, про якого Є. Глива згадував так: «В 60-х роках на одному міжнародному конгресі у США організатор конгресу привів мене до почесного стола на банкеті з приводу відкриття конгресу і посадив коло мене старшого від мене лікаря із заміткою: «Ви будете мати про що говорити...».

В розмові я довідався, що мій співрозмовник був Віктор Франки, який був добре поінформований, що я Українець, що я був ув'язнений гестапо та що я мав вирок смерті і що я був у Краківській тюрмі «Мантелюпіх», концтаборах «Гросрозен», «Маутхаузен», «Амштеттен» та «Ебензее». Його перші до мене запитання дуже живо звучали так, що мені це не дуже подобалось: «Чому Ви живете?», «...Які транквілізатори приймаєте?», «В яких госпіталях для розумово хворих Ви були пацієнтом?», «Що Ви таке зробили для того, що Ви й досі живете?», «Хто Вам допоміг жити?», «Кому Ви завдячуєте Вашим життям?», «Чи Ви вірите в чудеса?», «Чи опікувався Вами якийсь можновладець?» і т.д.

Мої відповіді на його запитання йому, мабуть, подобались, бо я сам не знав (та і не знаю по сьогоднішній день), чому смертний вирок мені не був виконаний і яким дивом я зберігся живий у тюрмі та в концтаборах. І тому я йому говорив, що я хотів та хочу жити **для** України, бо помирати в такому молодому віці було б витратою життєвого потенціалу молодої людини.

Коли я почав на його запитання відповідати абстрактними категоріями та міркуваннями, то він вперто вимагав фактів, а не концепцій та розмірковувань.

Після кількогодинної розмови він розповів мені свою теорію про те, що людина живе лише тоді, коли має для чого жити, та, що він, колишній асистент Зігмунда Фрейда, в результаті власних спостережень з «Аушвіцу» пише книжку, яку назве «Логотерапія» [Глива Є. Принципи Психотерапії і Гіпнотерапії. — Сідней: Лев, 1998. — С. 319].

З 1975 року викладав психотерапію та гіпнотерапію для дипломованих лікарів та психологів. Основні наукові набутки (англійською мовою) Є. Гливи, які викладаються на лікарсько-психологічних курсах, охоплюють такі проблеми: «Феномени гіпнозу та їх використання в процесі гіпнотерапії» (Phenomena of hypnosis and its usefulness in psychotherapy), «Техніка і принципи індукції та поглиблення трансу» (Technique, principles of induction and deepening of hypnosis), «Принципи гіпносугестії та автогіпнозу» (Principles of hypnosuggestion and auto-hypnosis), «Принципи гіпноаналізу» (Principles of hypnoanalysis), «Спонтанна та уведена абреакція» (Spontaneous and induced abreaction), «Корисність вживання Профілю Гіпнотичної Індукції» (Usefulness of the Hypnotic Trans Induction), «Лікування стану тривоги, інсомнії, фобії, куріння, мігрені, ожиріння» (Treatment of insomnia, phobia, smoking, migraine,

obesity and anxiety), Принципи застосування гіпнозу при психосоматичних захворюваннях» (Principles of use the hypnotic methods in psychosomatic illnesses), «Вартість вживання гіпнозу в Клієнт-центрованій та інших методах лікування» (The use of hypnosis in client centred therapy), «Вживання гіпнозу в сексуальних дисфункціях» (Use of hypnosis in sexual disfunctions), «Вартість в терапевтичному процесі продовженого гіпнотичного відпочинку» (The value of protracted hypnotic rest), «Необхідність терапевта ознайомленості з Теоріями особистості та Теоріями гіпнозу» (The value of the therapist's acquaintances with the theories of hypnosis). Автор наукових статей та доповідей: «Вживання гіпнозу при «клієнт-центред» та інших методах психотерапії» (The use of hypnosis in client centred therapy); «Явища гіпнозу, придатні для психотерапії» (Phenomena of hypnosis and its usefulness in psychotherapy); «Принципи введення та поглиблення гіпнотичного трансу» (Principles of hypnosis and deepening of hypnotic trance); «Принципи гіпноаналізу» (Principles of hypnoanalysis); «Спонтанна та формально уведена абреакція в процесі психоаналізу» (Spontaneous and induced abreaction); «Профіль Гіпнотичної Індукції — його застосування в психотерапії» (Hypnotic induction profile and its use in psychotherapy); «Лікування психосоматичних недуг» (Treatment psychosomatic illnesses) «Лікування мігрені, інсомнії, ожиріння, тривоги» (Treatment of migraine, insomnia, obesity and anxiety); «Вживання продовженого гіпнотичного трансу та відпочинку» (The use of induction profile); «Пристосування гіпнотичного відпочинку» (The use of protracted hypnotic rest); «Пристосування гіпнотерапевтичних методів при сексуальних дисфункціях» (The use of hypnosis in *sexual dysfunctions*); «Пристосування гіпнотерапевтичних метод при дерматологічних захворюваннях» (The use of hypnosis in dermatology); «Вживання гіпнозу в загальномедичних та хірургічних й особливо обстетричних [обстетричні — належні до психофізіологічних і патологічних змін організму матері у зв'язку з пологами та акушерськими діями. — Прим. С.Б.] ситуаціях» (Use of hypnosis in surgeon procedures); «Про важливість еманатії в процесі психотерапії» (Importance of emanation in the process of psychotherapy); «Про необхідність теорії особистості в психотерапевтичному процесі» (Values of the knowledge of theories of personality in the psychotherapeutic process); «Про онтологічний образ людини в творчості Григорія Сковорода» (Ontological theory of personality in the writing of Hryhorii Skovoroda); «Нарис теорії гіпнозу у висліді власних феноменологічних спостережень» (The theory of hypnosis as a result of phenomenological approach) та інші. Активний учасник і співорганізатор багатьох національних та міжнародних професійних конференцій «Lindauer Psychotherapie Wochen» в Німеччині; «Comparfrire Psychiatric Therapies», University of Southern California», «California School of Medicine», «International Society of Hypnosis and Medicine», Harvard, «International Society of Hypnosis and Medicine» Philadelphia (США), на якій Є. Глива вніс резолюцію, що викрила СРСР як країну, що здійснює зловживання психіатрією для політичних цілей, а у 1976 році на трьохрічних загальних зборах «Міжнародного Товариства Клінічного та Експериментального

Гіпнозу та Психосоматичної медицини» Є. Глива вніс резолюцію про виключення СРСР з членства цієї організації з огляду на факт, що Інститут Сербського застосовує психологічні методи для боротьби з релігійними, національними та іншими почуваннями людей і така резолюція, незважаючи на протест голови делегації СРСР професора Рожнова, головного лікаря Інституту Сербського, була прийнята. Текст цієї резолюції, опублікований в «ABN correspondence», в австралійській газеті «Вільна Думка», в офіціозі Ліги Українських Політичних в'язнів «Шлях перемоги» та інших.

У книзі Є. Гливи «Принципи психотерапії і гіпнотерапії» розкрито становлення генези та динаміки проблем пацієнта, поділ психотерапії на підтримувальну і перевиховну, розглянутий біхевіоризм, теорія набування «Зосереджена на пацієнтові», психотерапія Карла Роджерса, гіпотеза процесу терапії, характеристика терапевтичної процедури, психоаналіз та роль трансференції, екзистенціалізм, теорія гіпнозу як сугестія і форма гістерії, ставлення дитини до батьків, цілеспрямована дія безмежжя Его, примітивного психофізіологічного функціонування, атавістична теорія гіпнозу і гіпноз як умовний рефлекс. При дослідженні гіпнозу розкрито багато важливих чинників: гіпнозу в психотерапії, практичного застосування гіпнозу в психотерапії, гіпноаналізу, техніки гіпноаналізу, технічних похибок в короткотривалій гіпнотерапії, індукції гіпнозу, техніки поглиблення гіпнотичного трансу, постгіпнотичної амнезії, тестів глибини трансу, формування стратегії реконструкції, фобій, лікування болей, психосоматичних недуг, бронхіальної астми, вживання аутогіпнозу з метою самодопомоги.

В книзі «Онтологічний образ людини в творчості Григорія Сковороди» (2006) здійснено психологічний аналіз творчості видатного мислителя, обґрунтована корисність для людства правильного самопізнання. Вказується, що Г. Сковорода, разом з іншими видатними знавцями психіки людини, шукаючи дороги для досягнення щастя, яке в основному становить ціль життя, — вказав на шлях, який веде людину не лише до досягнення щастя дочасного, але і щастя вічного, що до його часу не було предметом психологічної науки.

Автор, звертаючись на Іммануїла Канта, Вільяма Джеймса, Адріяна ван Каама, Карла-Густава Юнга, Малькольма Джівса та християнських філософів, обґрунтовує онтологічну віру як належний науковий метод, яким він користувався в цій практиці, звертає увагу на те, що аксіологія, яка недооцінюється науками в модерному часі або зводиться лише до «практики оцінювання», є необхідною наукою в студіюванні сутності людини, як і Г. Сковорода, що постійно декларує себе відданим волі Творця, та визнає Святе Письмо своїм «дороговказом, маяком, лікарем та аптекою» і вказує, що одинока дорога до щастя людини — це беззастережна віра в Бога.

Багато приділено уваги психологічним проблемам, їх генезі та профілактиці згідно зі Святим Письмом, зіставлено спадщину Григорія Сковороди зі світовою психологічною наукою на прикладі творчості Карла Ясперса, Габрієля Марселя, Карла-Густава Юнга, Малькольма Джівса, Адріяна ван Каама та інших.

Про своє життя і епоху, в якій довелося жити, Є. Глива написав так: «Мій життєвий шлях і доба, в якій суджено жити, — не простий,

а бурхливий: особливо вимогливий тоді, коли хочеться бути «собою», а не слугою нерідних інтересів. З дитинства жалую, й рівночасно гордий за тих, що життя віддали «на сторожі» власної та національної гідності та ідентичності, але далеко більше страждаю за тих, що дозволили стати «погноєм чужих», а то і ворожих інтересів.

Без щедрого християнського та національного батьківсько-го серця, яким, з природним для людини страхом, годували сина; без прикладів героїчних постатей, що віддали життя на вівтар Батьківщини; без довір'я мені моїх організаційних зверхників, а вже особливо Ярослава Стецька та Степана Ленкавського — ледве чи був **би** я вдоволений собою.

Ректор УВУ професор Володимир Янів відкрив у мені схильність до науки й трактував мене як «колегу», вказуючи на мою здатність «самокритики» й при тому заохочував — «пишіть»!

Психологія людини для мене — це безкінечний процес, який, без завершення, має здатність вдосконалюватися. Тому працівникам в галузі психології можна побажати безутомної курйозності, жадоби до знання, витривалості, послідовності, а передовсім — скромності. Карл-Густав Юнг своєчасно застерігав дослідників психіки людини, щоб насильно не вводили в психологічне дослідження метод стислих (природничих) наук, бо психічне завжди залишиться психічним й воно діє з властивими психічному законами.

Почуваюся Всевишньому вдячним, бо, хоч доволі пізно в моєму віці, дозволив мені заізнатися з творчістю Григорія Сковороди, в якому відразу пізнав «філософа екзистенціального стилю» та згодом «оригінального архітектора теорії особистості», який впевнив мене, що щастя людини «в нутрі її», що проповідую моїм учням. Людина щаслива тільки тоді, «коли відкриє в собі людину» та «буде собі вірною (лояльною)»!»

Нагороджений Цитатою визнання за довголітню та самовіддану працю Президента відділу освіти Австралійського об'єднання клінічного гіпнозу.

Наукові праці українською мовою:

1. Суттєвість людини в психологічних теоріях особистості. — Мюнхен, 1947. — 230 с.
2. Психотерапія у Західному світі та СРСР. — Мюнхен, 1973. — 310 с.
3. Проблема особистості у світлі модерної психотерапії та несвідомого. — Мюнхен, 1974. — 340 с.
4. Принципи психотерапії та гіпнотерапії. — Сідней, 1998. — 344 с.
5. Вступ до психотерапії. — Острог-Київ, 2004. — 530 с.
6. Онтологічний образ людини в творчості Григорія Сковороди. — К., 2006. — 256 с.

Наукові розвідки англійською мовою:

1. Явища, характерні станові гіпнозу (Phenomena characteristic to hypnotic state).
2. Про методику введення та поглиблення гіпнотичного трансу (Methods of induction and deepening of hypnosis).
3. Принципи та методологія гіпноаналізу (Principles and methods of hypno-analysis).

4. Про спонтанну та цілево викликану абреакцію (Spontaneous and induced abreaction).
5. Про профіль гіпнотичної індукції (Hypnotic induction profile).
6. Лікування тривожних станів, інсомнії, фобій, куріння та мігрені (Treatment of insomnia, phobia, smoking and migraine).
7. Методи лікування психосоматичних недуг (Methods of treatment of psychosomatic illnesses).
8. Продовжений гіпнотичний відпочинок (Protracted hypnotic rest).
9. Вживання гіпнозу в клієнт-центред терапії (The use of hypnosis in client centred therapy).
10. Про корисність знання теорії гіпнозу в клінічній практиці (About the values of good acquaintences of theories in psychotherapeutic processes).
11. Лікування сексуальних дисфункцій (Treatment of sexual dysfunctions).

Автор низки статей на соціально-політичні теми під псевдонімами Є. Носівський, Є. Левкович, Олесь, Оудд та ін.

Про нього:

1. Глива Євген Леонідович (Австралія) // Інформаційний довідник АПН України. — К.: Пед. думка, 2008. — С. 133.
2. Яковенко Світлана. «Онтологічний образ людини в творчості Григорія Сковороди» доктора Євгена Гливи // Освіта Дорослих в Україні : [зб. наук. праць Інтернет-проекту]. — К., 2009. — Режим доступу: <http://www.ua-ed.narod.ru>.

In the article it is represented biography, scientific and public activity of psychologist, psychotherapist Yevhen Glyva. Description of the personal experiencing of the states of phyllogenetic deprivation of Ukrainian people, resistance, is contained socialpsychological influences, individual experiencing of own death.

Key words and word-combinations: to live for Ukraine, ontological faith, psychotherapy, hypnosis, hypnotherapy.

Отримано: 5.03.2010 р.

УДК 001(477)«1922/1923»(092)

В. Кислий

Державний архів Львівської області, м. Львів

НЕВІДОМИЙ ЕПІЗОД ІЗ ЛЬВІВСЬКОГО ПЕРІОДУ ЖИТТЯ ІВАНА ОГІЄНКА

У повідомленні вводиться в обіг невідомий факт із львівського періоду життя І.Огієнка (1922-1923 рр.).

Ключові слова і словосполучення: учительські курси, контрактовий учитель, опікун класу.

У переліку широко відомих українців ХХ ст. чільне місце належить видатному мовознавцеві, перекладачеві, педагогу, історичу церкви, державному діячеві Іванові Огієнку (митрополиту Іларіону). Викладач Київського університету, організатор і ректор Кам'янець-Подільського державного університету (1918-1920 рр.),